

Jaarverslag 2020

Taalhuis Vught

Vooraf

In de gemeente Vught hebben 3.000 inwoners moeite met taal, rekenen of digitale vaardigheden. Deze mensen lopen een achterstand op in de samenleving. Ze komen moeilijker aan een baan en zijn maatschappelijk minder actief. Dit zijn zowel inwoners met een migratieachtergrond als inwoners met een Nederlandse achtergrond.

Om de basisvaardigheden van volwassen inwoners van Vught te verbeteren is in 2019 het Taalhuis Vught opgericht en in september 2019 officieel geopend. Het Taalhuis is een proactieve samenwerking van verschillende organisaties en van iedereen die met enthousiasme de laaggeletterdheid wil bestrijden. Met de oprichting van dit Taalhuis is de basis gelegd voor een gezamenlijke aanpak.

Deze samenwerking is in 2020 verder op stoom gekomen, al heeft corona zeker in het voorjaar voor veel vertraging gezorgd. Toch zijn er stappen gezet om de laaggeletterdheid terug te dringen. In dit verslag volgt hierover meer informatie.

Het taalnetwerk heeft in de actieplannen 'Het verbeteren van de basisvaardigheden' gezamenlijke actielijnen uitgezet, die in iedere gemeente een lokale invulling hebben:

1. Bewustwording
2. Vinden en verwijzen
3. Opleiden
4. Volgen, vastleggen, bijsturen en resultaten

In 2020 is gekozen om drie doelgroepen prioriteit te geven:

1. Uitkeringsgerechtigden
2. Ouders van laagtaalvaardige kinderen (onderwijs en VVE)
3. Werknemers in het bedrijfsleven

Dit jaarverslag is een weergave van activiteiten die, door de coördinator in samenwerking met de kernpartners, in het kader van het actieplan zijn uitgevoerd in 2020.

Actielijnen

1. Bewustwording

Het Taalhuis wil zoveel mogelijk mensen bewust maken van het bestaan van laaggeletterdheid en wat de gevolgen ervan zijn. Daarbij ligt de nadruk op het informeren en activeren van de laaggeletterden zelf, alsmede bondgenoten, vrijwilligers en ouders.

Op 18 februari 2020 organiseerde het Taalhuis een training Herkennen en Doorverwijzen Laaggeletterdheid voor medewerkers en relaties van de kernpartners van het taalnetwerk. Deze training werd georganiseerd in de bibliotheek in Boxtel. Hierbij waren zeven personen aanwezig vanuit verschillende organisaties, zoals Mijn Gemeente Dichtbij, en Wegwijs+ uit Vught. Verder zijn in februari de bibliotheekmedewerkers van de vestigingen in de regio getraind in het herkennen en doorverwijzen. In het laatste kwartaal is de coördinator aangesloten bij het dagelijks online overleg met meerdere cliëntondersteuners van Stichting MEE. Ook deze stichting onderschrijft het belang van goede basisvaardigheden en gaat doorverwijzen naar het Taalhuis. In 2021 zet Stichting MEE het onderwerp Laaggeletterdheid op de agenda van één van haar inspiratiebijeenkomsten.

In de Week van Lezen en Schrijven in september 2020 vonden op de bibliotheekvestiging wat gepaste activiteiten plaats om aandacht te vragen voor laaggeletterdheid en de gevolgen daarvan. Zo startte op maandag 7 september de cursus Makkelijk Lezen. Dit is een cursus voor volwassenen van wie de moedertaal Nederlands is, maar die het lastig vinden om te lezen. En op deze dag was wethouder Saskia Heijboer aanwezig bij de eerste sessie van Spreektaal, waarbij anderstaligen wekelijks in DePetrus kunnen oefenen met de Nederlandse taal. Helaas zijn deze twee activiteiten na een aantal weken weer stil komen te liggen door corona.

Eind september heeft WSD meegewerkt aan de profilering van het Taalhuis in de gemeente Vught. Zij organiseerde de Dommelse Sferen in DePetrus. Tien niet-westerse nieuwkomers kregen van twee 'sfeermakers' uitleg over DePetrus, de bibliotheek en het Taalhuis. Daarna voerden zij samen met gespreksleiders en een tolk een socratisch gesprek over de leef sfeer Publiek uit het Agoramodel, in dit geval DePetrus. Het gesprek over normen en waarden, tussen nieuwkomer en Nederlander, staat in dit model centraal. Na afloop kregen alle deelnemers een gratis jaarabonnement van de bibliotheek aangeboden. Het staat in de planning om deze Dommelse Sferen in 2021 ook in Boxtel en Sint-Michielsgestel te organiseren.

In het jaarplan 2020 werd de ambitie uitgesproken om een taalproject bij een werkgever in Vught op te pakken. Dit is door de coronacrisis helaas niet gelukt. Wel zijn gesprekken gevoerd met WSD en Cello Zorg om de bewustwording rondom laaggeletterdheid onder de medewerkers van deze bedrijven te vergroten. Uit de gesprekken met de WSD volgde een samenwerking met Cubiss en deze samenwerking resulteerde in extra cursussen digitale vaardigheden voor migrantenvrouwen. Hier was binnen WSD veel behoefte aan en Cubiss heeft deze cursussen verzorgd en daarnaast ook de trainers van WSD getraind. Afgelopen jaar zijn ook intensieve gesprekken gevoerd met Cello Zorg over opleidingsmogelijkheden voor cliënten én medewerkers. Samen met Capabel Taal en Stichting Lezen en Schrijven wordt binnen deze zorgorganisatie in 2021 verder onderzocht wat de scholingsbehoeften zijn en wat de netwerkpartners van het Taalhuis hierin kunnen bieden.

Door corona is het in 2020 helaas niet gelukt om ervaringsdeskundigen te vinden en op te leiden als taalambassadeur. Deze ambitie is doorgeschoven naar 2021.

2. Vinden en verwijzen

Het Taalhuis wil dat zoveel mogelijk mensen de signalen van laaggeletterdheid herkennen en dat zij handvatten hebben om daar het gesprek over aan te gaan, zodat desbetreffende persoon doorverwezen kan worden naar het Taalhuis.

Met de oprichting van Taalhuis Vught is de basis gelegd voor een gezamenlijke aanpak bij het verbeteren van de basisvaardigheden van de inwoners. Deze samenwerking is in 2020 verder op stoom gekomen, al heeft corona zeker in het voorjaar voor veel vertraging gezorgd. Ondanks deze crisis meldden zich in 2020 circa 23 deelnemers op de inloopochtend of hadden een intake via (video)bellen. Zij zijn allen doorverwezen naar divers leeraanbod in Vught.

Op dit moment ondersteunt het Taalhuis voor een groot gedeelte mensen met een anderstalige achtergrond, dus waarvan het Nederlands niet de moedertaal is (NT2). Het Taalhuis heeft extra aandacht voor de NT1'ers (inwoners die in Nederland geboren en getogen zijn), maar het blijkt lastig om deze mensen te vinden en te motiveren. Hierbij spelen schaamte en taboe een grote rol en bovendien is soms sprake van meer problemen dan alleen het gebrek aan basisvaardigheden. Daarom is het van groot belang om in gesprek te blijven met bondgenoten en instanties die inwoners met problemen rondom basisvaardigheden door kunnen verwijzen naar het Taalhuis.

Zo is met de eerste geprioriteerde doelgroep, uitkeringsgerechtigden, in Vught al in 2019 samen met gemeente Vught en Stichting Lezen en Schrijven een pilot opgestart. Uitkeringsgerechtigden met een Nederlandse achtergrond (NT1'ers) worden door de gemeente Vught gevraagd om op het gemeentekantoor een Taalmeter in te vullen om zo hun taalniveau te bepalen. Nadat zij de Taalmeter hebben gemaakt, volgt op het gemeentekantoor nog een motiverend gesprek met een Taalhuisvrijwilliger om te kijken waar behoefte aan is en wordt direct doorverwezen naar passend aanbod. Op dit moment zijn in drie sessies 110 personen met een uitkering uitgenodigd, hiervan hebben 46 personen de Taalmeter ingevuld. Van deze 46 personen hadden 21 personen de indicatie dat hun taalvaardigheid onvoldoende was. En hiervan zijn 12 personen doorverwezen naar een passend aanbod via het Taalhuis. Onder de groep uitkeringsgerechtigden wil de gemeente Vught de Taalmeter voortaan structureel inzetten.

Verder zijn in 2020 ook gesprekken gevoerd met mogelijke bondgenoten van het Taalhuis. Begin februari sprak de coördinator van het Taalhuis met de coördinator kinderarmoede Vught, de jongerenwerker van Welzijn Vught en de GVO functionaris van GGD Hart van Brabant over de mogelijkheden om gezamenlijk laaggeletterdheid, armoede, pesten en gezondheid aan te pakken in het Vughts basisonderwijs. Dit resulteerde in een online presentatie Laaggeletterdheid en Taalhuis voor het Kernteam Bestaanszekerheid in november.

Daarnaast sprak de coördinator in februari met Vincentius en Welzijn Vught over laaggeletterdheid en schuldhulpverlening. Vincentius kan een goede vindplaats zijn voor laaggeletterden en daarom werden afspraken gemaakt om de schuldhulpcoaches te trainen op herkennen en doorverwijzen. Deze training heeft eind november online plaatsgevonden. De overige vrijwilligers én taalcoaches van Welzijn Vught krijgen ook nog een training Herkennen en Doorverwijzen Laaggeletterdheid. Deze is doorgeschoven naar 2021.

Om meer personen uit de drie genoemde doelgroepen te bereiken is halverwege 2020 samen met Gemeente Vught besloten om het project Voel je goed! van Stichting Lezen en Schrijven uit te voeren in Vught. Voel je goed! is een programma waar mensen die moeite hebben met lezen en schrijven meer leren over gezonder eten en meer bewegen. In september vond een bijeenkomst plaats waar geïnteresseerden meer informatie kregen over het programma. En in december maakten de eerste zes deelnemers kennis met elkaar om zo in januari te beginnen met het 20 weken durende

programma. Dit programma is ook onder de aandacht gebracht van de klantmanagers van gemeente Vught, tijdens hun online werkoverleg. Op deze manier kunnen deze klantmanagers inwoners actief doorverwijzen naar het Taalhuis en het programma Voel je Goed!

Verder sprak de coördinator in oktober met medewerkers van HelvoirThuis. Gesproken werd over de gemeentelijke fusie tussen Vught en Helvoirt en de mogelijkheden om taalactiviteiten op te zetten op deze locatie. Tot die tijd worden inwoners van Helvoirt doorverwezen naar het Taalhuis in Vught.

In 2020 stond verder op de planning om het Taalhuis en de activiteiten meer aandacht te geven op de website van DePetrus. Omdat DePetrus een groot gedeelte van 2020 gesloten is geweest, wordt deze ambitie doorgeschoven naar 2021.

3. Opleiden

Het Taalhuis gaat laaggeletterden een passend aanbod doen. Het aanbod wordt regelmatig geëvalueerd en aangepast als dat nodig blijkt. Ook vrijwilligers krijgen een opleiding, zodat ze laaggeletterden goed kunnen begeleiden.

Samen met de Taalhuismedewerker en de vrijwilligers die de inloopochtend verzorgen werd ook in 2020 kritisch gekeken naar het aanbod. Door corona konden activiteiten op de verschillende locaties (tijdelijk) niet doorgaan en er is zoveel mogelijk overgestapt op online aanbod. Zowel het Koning Willem I College als Capabel Taal verzorgden de taallessen in 2020 voor een groot gedeelte online, waarbij de deelnemers werden geholpen bij hun digitale vaardigheden om de lessen toch te kunnen volgen. ABZ Vught kon in het voorjaar en het najaar een cursus Basis Computervaardigheden opstarten en in het najaar gaven ze ook nog les voor de iPad en tablet. Huis73 gaf in 2020 één cursus Digisterker, waar vier deelnemers leerden werken met een DigiD en met de digitale overheid. Klik & Tik is dit jaar geannuleerd, omdat de vrijwilligers allen behoorden tot de kwetsbare groep. Zodra fysieke bijeenkomsten weer veilig kunnen worden georganiseerd in 2021, start Klik & Tik weer op. In het najaar startte Huis73 wel met groep Makkelijk Lezen, waar twee deelnemers bij aanwezig waren. En ook een Spreektaal groep werd opgestart. Acht deelnemers oefenden met vrijwilligers de Nederlandse taal en zeven personen staan op de wachtlijst voor een tweede groep. De taalvrijwilligers die 1-op-1 deelnemers begeleiden zochten dit jaar naar een manier om toch zoveel mogelijk ondersteuning te bieden. Soms gebeurde dat online via beeldbellen of de telefoon, anderen gingen bijvoorbeeld buiten wandelen met hun deelnemer en oefenden zo met de taal.

Voor de Taalhuisvrijwilligers die vanuit het Taalhuis taalondersteuning geven aan cursisten startte begin maart de basistraining van vier dagdelen. Deze training werd gegeven door Stichting Lezen en Schrijven. Vanuit Vught sloten 6 vrijwilligers bij deze training aan. Rond de zomer meldden zich na een oproep in de pers opnieuw vrijwilligers voor het Taalhuis. Deze vrijwilligers, die soms al gestart zijn met de taalondersteuning, krijgen in 2021 hun training.

In het najaar van 2020 organiseerde het Taalhuis en Bint Welzijn in Sint-Michielsgestel een vrijwilligersbijeenkomst voor alle taalvrijwilligers uit Vught en Sint-Michielsgestel. Doel was om elkaar beter te leren kennen en kennis en ervaringen uit te wisselen. De opkomst was niet groot, maar de vrijwilligers die aanwezig waren waardeerden deze avond zeer. In 2021 wordt een soortgelijke bijeenkomst opnieuw georganiseerd.

4. Volgen, vastleggen, bijsturen en resultaten

Om te kijken of het Taalhuis de vastgestelde doelen behaalt, worden de resultaten van elk traject vastgelegd. Het Taalhuis houdt de deelnemer in beeld en leidt waar nodig door naar vervolgaanbod. Elk kwartaal maakt de coördinator een rapportage en bespreekt deze met de lokale partners.

De Taalhuismedewerker gebruikt voor de registratie van de leervragers een overzicht met basale gegevens, zoals: datum intake, NAW gegevens, aanmelding door, doorverwijzing naar etc. De leervrager vult tijdens de intake, samen met de vrijwilliger, een formulier in en daar geeft hij/zij ook toestemming om deze gegevens te delen met de verschillende organisaties die formeel en non-formeel aanbod leveren. Zo heeft en houdt het Taalhuis de deelnemer in beeld en kan van daaruit ook doorverwijzen naar vervolgaanbod. Op deze manier neemt het taalnetwerk de regelgeving rondom AVG in acht. In 2021 volgt een onderzoek naar een professioneler registratiesysteem.

In het najaar 2020 heeft Huis73 meegedaan aan het onderzoek 'Basisvaardigheden en inburgering' van de Koninklijke Bibliotheek en ITTA/UvA. In dit onderzoek stond het aanbod voor anderstaligen die hun basisvaardigheden willen verbeteren van bibliotheken, taalhuizen en andere vrijwilligersorganisaties centraal. Er werd gekeken naar de behoeften van inburgeraars, welk aanbod is er op dit moment en welke materialen zijn er beschikbaar. Huis73 heeft verschillende taalleerders met een anderstalige achtergrond hiervoor geïnterviewd en een inventarisatie gedaan van leermiddelen en aanbod. In de eerste helft van 2021 worden de resultaten van het onderzoek verwacht.

Om de resultaten en voortgang binnen het taalnetwerk te bespreken, hadden de kernpartners in 2020 zes keer een gezamenlijk overleg gepland. Eén overleg is niet doorgegaan en het grootste gedeelte van de andere overleggen gebeurde online via Microsoft Teams. Dit was een goede manier om in crisistijd elkaar toch op de hoogte te houden van de stand van zaken en welke activiteiten nog wel konden doorgaan. De overleggen werden gewaardeerd door de netwerkpartners.

Overzicht aantallen deelnemers en vrijwilligers 2020

Aantal deelnemers

Organisatie	Activiteit	Deelnemers 2020	Deelnemers 2019 (vanaf september 2019)
Koning Willem I College	Leerpunt	11	11
Capabel Taal (vanaf 1/1/2020)	Klassikaal taalaanbod	8 (excl. 3 deelnemers nog in intakefase)	
Sagènn (tot 31/12/2019)	Klassikaal taalaanbod		5
Huis73	Bezoekers Taalhuis	23	18
	Klik&Tik		20
	Digisterker	4	21
	Makkelijk Lezen groep	2	
	Spreektaal groep	8	
	Taalmaatjes 1-op-1	14	11
ABZ Vught	Cursussen dig. vaardigheden	11	16
	Computervragenuurtje		8
	iPad les	3	
	Tablet les	2	

Aantal vrijwilligers

Organisatie	Vrijwilligers 2020	Vrijwilligers 2019
Huis73	7	3
Welzijn Vught	20	13
ABZ Vught		2

Doorverwijzingen via partners/bondgenoten

Via	Aantal in 2020	Aantal in 2019
Gemeente Vught (Wegwijs+)	4	6
Welzijn Vught	5 (taalleerders) 7 (vrijwilligers)	5
Stichting Lezen en Schrijven		1
UWV		1
Taalpunt Jeroen Bosch Ziekenhuis		1
Capabel Taal	3	
Maatschappelijk Werk	1	
DePetrus	3	
Vluchtelingenwerk	3	

Financiële verantwoording

Omschrijving	Begroting 2020	Exploitatie 2020
<i>Kosten</i>		
Salariskosten (inclusief werkgeverslasten)	17.135,00	16.237,20
Afschrijving laptop en telefoon	145,00	145,00
Abonnementskosten telefoon	60,00	60,00
Overige kantoorkosten (printen, kopiëren, koffie ed.)	129,00	129,00
<i>Totale kosten</i>	<i>17.469,00</i>	<i>16.571,20</i>
<i>Subsidie</i>	<i>16.060,00</i>	<i>16.060,00</i>
<i>Exploitatie</i>	<i>-1.409,00</i>	<i>-511,20</i>